

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ
W ŁODZI

STRATEGIA DZIAŁANIA WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W ŁODZI NA LATA 2017-2020

Łódź, sierpień 2016 r.

Strategię działania WFOŚiGW w Łodzi na lata 2017-2020 opracował Zespół powołany przez Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Łodzi w następującym składzie:

- Krystyna Czechowska
- Ewa Bernacka
- Dorota Linowiecka
- Ewa Czarnecka
- Agnieszka Podstolska
- Małgorzata Skupińska
- Aleksandra Ślisińska-Owczarek
- Karolina Wlazłowicz
- oraz
- Renata Dyczak

Do przygotowania Strategii wykorzystano następujące dokumenty źródłowe:

1. Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.
2. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.
3. Wspólna Strategia działania Narodowego Funduszu oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020.
4. Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2007 -2020.
5. Program ochrony środowiska województwa łódzkiego 2012.
6. Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+.
7. Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030.
8. Plan operacyjny ochrony przed powodzią dla województwa łódzkiego 2015.
9. Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Łódzkiego do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, X 2015 rok.
10. Urząd Statystyczny w Łodzi, „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie łódzkim w 2015 r.”
11. "Ochrona Środowiska 2015" – Główny Urząd Statystyczny,
12. Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2015 – Główny Urząd Statystyczny.
13. Rocznik Statystyczny Województwa Łódzkiego 2015 – Główny Urząd Statystyczny.
14. Rocznik Statystyczny Województw 2015 – Główny Urząd Statystyczny.
15. "Infrastruktura komunalna w 2014 r." – Główny Urząd Statystyczny.
16. "Mienie gmin i powiatów w latach 2012-2014" – Główny Urząd Statystyczny.
17. Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2014 r., WIOŚ w Łodzi 2015.
18. Rejestr Form Ochrony Przyrody prowadzony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi (stan na 28.06.2016 r.).

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.
2. Cele strategiczne.
3. Diagnoza stanu środowiska.
 - 3.1 Ogólna charakterystyka województwa łódzkiego.
 - 3.2 Stan środowiska województwa łódzkiego i nadzwyczajne zagrożenia.
 - 3.4 Analiza SWOT stanu środowiska.
4. Kierunki wsparcia.
 - 4.1 Realizacja Strategii WFOŚiGW w Łodzi na lata 2013-2016.
 - 4.2 Dziedzinowe cele środowiskowe na lata 2017-2020.
 - 4.3 Założenia finansowe przyjęte do Strategii Funduszu.
 - 4.4 Instrumenty finansowe stosowane przez WFOŚiGW w Łodzi.
5. Struktura organizacyjna i instrumenty finansowania.
 - 5.1 Analiza SWOT WFOŚiGW w Łodzi.
 - 5.2 Cele instytucjonalne WFOŚiGW w Łodzi.
6. Współpraca z NFOŚiGW i WFOŚiGW.
7. Aktualizacja i ocena funkcjonowania Strategii 2017-2020.
8. Zakończenie.
9. Załączniki.

1. WSTĘP

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi jest samorządową osobą prawną w rozumieniu art. 9 pkt 14 ustawy o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.). Zakres działania Funduszu określa ustawa Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2016, poz. 672), zwana dalej POŚ oraz Statut nadany przez Sejmik Województwa Łódzkiego. Szczegółowy sposób prowadzenia gospodarki finansowej wojewódzkich funduszy, określiła Rada Ministrów w Rozporządzeniu w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz. U. z 2010 r., Nr 226, poz. 1479).

Na podstawie art. 400h ust. 4 pkt 1 ustawy POŚ oraz w oparciu o „Wspólną Strategię działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020”, zwaną dalej Wspólną Strategią, i biorąc pod uwagę uwarunkowania regionalne, wojewódzkie fundusze opracowują raz na 4 lata własną strategię działania. Ustawa POŚ wskazuje, że odrębne strategie poszczególnych Funduszy mają wynikać ze Wspólnej Strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

W Strategii określono obszary priorytetowe i wskazano działania istotne do realizacji jej celów.

Niniejsza Strategia jest dokumentem otwartym – opracowywane na jej podstawie plany działalności, zasady udzielania dofinansowania i programy priorytetowe będą dostosowywane do obowiązującego prawodawstwa i kierunków wyznaczonych w polityce ekologicznej województwa.

Z analizy doświadczeń w zakresie wdrażania i wydatkowania środków w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 wynika, że szczególną rolę odgrywać będzie w okresie obowiązywania Strategii, współpraca we wspieraniu działań przyczyniających się do **pełnego wykorzystania dostępnych dla Polski środków europejskich przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną**. Istotna dla Funduszu w dążeniu do wspólnego celu będzie realizacja ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz odnawialnych źródeł energii (zwanego dalej Projektem Doradztwa Energetycznego), a także udział we wdrażaniu POIiŚ 2014-2020.

W związku z trwającymi pracami nad opracowaniem na poziomie kraju i województwa wielu dokumentów strategicznych i planistycznych, Fundusz zakłada możliwość aktualizacji Strategii.

2. CELE STRATEGICZNE

Założenia niniejszej Strategii wynikają ze „Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020.”, w której określono wizję przedstawiającą system funduszy ochrony środowiska współpracujących wzajemnie oraz z interesariuszami ochrony środowiska. System ten ma skutecznie i elastycznie wspierać swoich beneficjentów w realizacji wysokiej jakości przedsięwzięć służących poprawie stanu środowiska i zrównoważonemu gospodarowaniu jego zasobami, stale podnosząc efektywność swoich działań.

Realizacji tej wspólnej wizji oraz wizji Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi służyć będzie wdrażanie misji WFOŚiGW w Łodzi brzmiącej:

Misja

- skutecznie wspieramy działania na rzecz środowiska województwa łódzkiego ze szczególnym uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju

oraz wypełnienie celu generalnego, którym jest:

cel generalny

- poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku przy pełnym oraz zgodnym z zasadami zrównoważonego rozwoju wykorzystaniu środków pochodzących z Unii Europejskiej na ochronę środowiska i gospodarkę wodną

Wspólna Strategia wskazuje najistotniejsze z punktu widzenia Funduszy cele merytorycznej działalności (cele środowiskowe – dziedzinowe i horyzontalne).

Podstawę do działań sformułowanych we Wspólnej Strategii stanowi diagnoza strategiczna przeprowadzona przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i fundusze wojewódzkie.

Zgodnie ze Wspólną Strategią, cel generalny WFOŚiGW w Łodzi będzie realizowany w ramach **pięciu dziedzinowych celów środowiskowych** oraz poprzez **cele instytucjonalne** wynikające z przeprowadzonej analizy SWOT WFOŚiGW w Łodzi.

Celami horyzontalnymi Funduszu realizowanymi w każdym z dziedzinowych celów środowiskowych Strategii będą:

- ➔ poprawa stanu środowiska poprzez wsparcie **realizacji zobowiązań środowiskowych**, w szczególności wynikających z Traktatu Akcesyjnego;
- ➔ **pełne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej** niepodlegających zwrotowi, przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną;
- ➔ wdrażanie **innowacji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej**, poprawa efektywności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, niskoemisyjność gospodarki i społeczeństwa oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy, w tym rozwoju nowych technik i technologii służących między innymi racjonalnej gospodarce zasobami naturalnymi, zapobieganiu powstawaniu lub ograniczeniu emisji do środowiska;
- ➔ **zrównoważone, efektywne korzystanie z zasobów**, w tym z surowców pierwotnych;
- ➔ **wzrost świadomości ekologicznej** mieszkańców województwa łódzkiego poprzez edukację ekologiczną.

Realizacja założeń niniejszej Strategii pozwoli osiągnąć cel generalny wyznaczony dla wszystkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

3. DIAGNOZA STANU ŚRODOWISKA

3.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Województwo łódzkie położone jest w centralnej części kraju. Zajmuje ono obszar 18.219 km², a w jego skład wchodzi:

- 3 miasta na prawach powiatu: Łódź, Piotrków Trybunalski i Skierniewice;
- 21 powiatów: bełchatowski, brzeziński, kutnowski, łaski, łęczycki, łowicki, łódzki wschodni, opoczyński, pabianicki, pajęczański, piotrkowski, poddębicki, radomszczański, rawski, sieradzki, skierniewicki, tomaszowski, wieluński, wieruszowski, zduńskowolski i zgierski;
- 177 gmin w tym: 18 gmin miejskich, 133 gminy wiejskie i 6 gmin miejsko- wiejskich.

Województwo łódzkie położone jest na wododziale I rzędu, między dorzeczem Wisły i Odry.

Według stanu na 31 grudnia 2015 r. województwo łódzkie zamieszkiwało **2.493,6 tys. osób**. Mieszkańcy województwa łódzkiego stanowili 6,5% ludności Polski. Pod względem wielkości populacji województwo łódzkie, niezmiennie od wielu lat, plasuje się na 6 miejscu w kraju – po: mazowieckim, śląskim, wielkopolskim, małopolskim i dolnośląskim.

Współczynnik urbanizacji, czyli odsetek ludności miejskiej w 2015 r. wyniósł 63,1% i był o 0,1 pkt. proc. niższy niż rok wcześniej. Dla Polski współczynnik ten ukształtował się na poziomie 60,3%. Taka wartość wskaźnika urbanizacji uplasowała województwo łódzkie na siódmej pozycji w kraju (pierwszy raz w analizowanym okresie województwo łódzkie zmieniło zajmowaną od wielu lat szóstą lokatę). **Średnia gęstość zaludnienia**, w końcu grudnia 2015 r. kształtowała się na poziomie z roku 2014 i wyniosła 137 (wobec 138 w roku 2013). Natomiast w Polsce, od 2010 r. średnia gęstość zaludnienia kształtuje się niezmiennie na poziomie 123 osób na 1 km².

Stolicą województwa łódzkiego jest miasto Łódź, położone w jego centralnej części, trzecie co do wielkości miasto w Polsce.

KLIMAT

Klimat województwa łódzkiego wykazuje cechy przejściowe pomiędzy klimatem umiarkowanym oceanicznym, a umiarkowanym kontynentalnym i charakteryzuje się dużą zmiennością elementów meteorologicznych w czasie oraz małym zróżnicowaniem w przestrzeni. Średnie temperatury powietrza wahają się od 7,6 do 8,0°C. Okres wegetacji roślin trwa 210 dni. W obszarze zwartej zabudowy aglomeracji łódzkiej oraz w większych ośrodkach miejskich województwa, silnie zurbanizowanych i uprzemysłowionych występują zaburzenia cyrkulacji powietrza z powstawaniem tzw. „wysp ciepła”, a ponadto odnotowuje się silne zanieczyszczenie atmosfery, zwiększoną częstotliwość występowania zachmurzeń, opadów i mgieł oraz skrócony okres zalegania pokrywy śnieżnej. Roczna suma opadów w północno-wschodniej części województwa wynosi 500 mm, a w rejonie Garbu łódzkiego – ok. 700 mm.

Województwo łódzkie jest obszarem zasobnym w wiatr. Średnioroczna prędkość wiatru w większej części województwa wynosi ok. 10 m/s, a w części północnej – powyżej 10 m/s. Stwarza to korzystne, a w części północnej (powiaty: kutnowski, łęczycki, łowicki, skierniewicki, brzeziński, zgierski i poddębicki) – bardzo korzystne, warunki dla rozwoju energetyki wiatrowej.

Ponadto w województwie łódzkim istnieją dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego. Roczna gęstość promieniowania słonecznego na terenie całego województwa na płaszczyznę poziomą wynosi ok. 962 kWh/m², natomiast średnie usłonecznienie wynosi 1.600 godzin na rok.

ZASOBY NATURALNE

Województwo łódzkie cechuje się mniej korzystnymi warunkami produkcji rolniczej aniżeli przeciętnie w Polsce. Składają się na to głównie słabe warunki glebowe; występują tutaj głównie gleby brunatne, bielcowe i pseudobielcowe zaliczane do IV i V klasy bonitacyjnej. Lepsze warunki glebowe występują w północnej części województwa (powiaty: kutnowski, łęczycki, łowicki), gdzie występują gleby o lepszej przydatności rolniczej.

Na terenie województwa łódzkiego występuje kilkaset udokumentowanych złóż kopalin. Najistotniejsze surowce mineralne występujące na terenie województwa łódzkiego to:

- **węgiel brunatny** – występowanie największych złóż skupione jest w Zagłębiu Bełchatowskim, które tworzą trzy złoża: Bełchatów, Szczerców i Kamieńsk;
- **piaski i żwiry;**
- **surowce ilaste ceramiki budowlanej;**
- **złóże glin ceramicznych kamionkowych** zalegające na terenie gminy Żarnów w powiecie opoczyńskim,

oraz **zasoby wód geotermalnych.**

Na obszarze województwa łódzkiego systemy wodonośne budowane są przez utwory wodonośne wypełnione wodami podziemnymi wiekowo przynależnymi do mezozoiku – wody jurajskie i kredowe, oraz kenozoiku – wody trzeciorzędowe i czwartorzędowe. W zależności od rejonu hydrogeologicznego udział poszczególnych poziomów w znaczeniu użytkowym jest różny. Całość województwa należy do prowincji mezozoicznej zwykłych wód podziemnych, która charakteryzuje się znacznym udziałem w zasobach wód podziemnych czwartorzędu.

Naturalne zbiorniki wód stojących stanowią znikomą część zasobów wodnych, są to niewielkie jeziora, których powierzchnia rzadko przekracza 50 ha lub znacznie mniejsze stawy i rozlewiska występujące najczęściej w dolinach rzek.

Istotne znaczenie w kształtowaniu zasobów wodnych poprzez zwiększenie retencyjności w obrębie województwa łódzkiego mają sztuczne zbiorniki zaporowe. Dwa największe z nich – Zbiornik Jeziorsko (powierzchnia 42,3 km²) i Zbiornik Sulejowski (powierzchnia 23,8 km²) stanowią ważne ogniwa w systemie retencji wodnej służące ochronie przeciwpowodziowej w skali ponadregionalnej. Ochronie przeciwpowodziowej służy też większość mniejszych zbiorników retencyjnych. Pomimo niezbyt korzystnych warunków do rozwoju energetyki wodnej, na terenie województwa działa kilkadziesiąt małych elektrowni wodnych.

Występujące na terenie województwa łódzkiego zasoby wód geotermalnych związane są z Niecką Łódzko – Mogileńską i występują głównie w jego północnej części. Eksploatacja prowadzona jest na terenie Gminy Uniejów i Poddębice.

GOSPODARKA I ROLNICTWO

Położone w samym centrum Polski województwo łódzkie może poszczycić się długą tradycją produkcji odzieży i wyrobów włókienniczych. Obecnie, obok tych dwóch branż, najważniejszymi gałęziami przemysłu są: przemysł energetyczny, produkcja sprzętu AGD, farmaceutyków, materiałów budowlanych, przetwórstwo rolno-spożywcze oraz produkcja sprzętu medycznego. W województwie łódzkim odbywa się prawie 70% krajowej produkcji płytek ceramicznych i terakoty. Region łódzki bardzo szybko rozwija się również i w innych dziedzinach, takich jak, usługi finansowe, rozliczeniowe i badawcze (BPO/SSC business proces outsourcing, shared service centre) oraz biotechnologia.

Łódzkie oferuje atrakcyjne oferty inwestycyjne dla inwestorów w 45 podstrefach Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, w których już funkcjonuje ponad 230 przedsiębiorstw. W kwietniu 2013 r. w Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030 zostały określone branże, które posiadają największy potencjał dla dalszego, długoterminowego rozwoju gospodarczego województwa. Są to:

- nowoczesne włókiennictwo i moda (w tym wzornictwo);
- zaawansowane materiały budowlane;
- medycyna, farmacja, kosmetyki;
- energetyka, w tym odnawialne źródła energii;
- innowacyjne rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze;
- informatyka i telekomunikacja.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2015 r. w Polsce wyniosło 4.123,26 zł. Dla województwa łódzkiego wskaźnik ten wyniósł 3.621,88 zł.

Energetyka w łódzkim to głównie Piotrkowsko-Bełchatowski Okręg Przemysłowy, gdzie znajduje się, m.in., Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów oraz Elektrownia Bełchatów dostarczająca rocznie ok. 20% produkowanej w kraju energii elektrycznej.

Rolnictwo odgrywa znaczącą rolę w gospodarce województwa łódzkiego. Główne uprawy to rzepak, rzepik, pszenica, żyto, buraki cukrowe, ziemniaki. W północnych powiatach; kutnowskim, łowickim i łęczyckim występujący tam czarnoziem umożliwia rozwój sadownictwa i warzywnictwa. Na tej bazie rozwija się przetwórstwo rolno-spożywcze, produkcja konserw warzywnych, mięsnych, koncentratów, soków i napojów. Ten rodzaj przetwórstwa dominuje również w powiecie skierniewickim, gdzie jest wspomagany przez Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach. Na terenach gmin: Kietczykłów, Siemkowice, Osjaków i Rusiec przeważa uprawa chrzanu – z tych obszarów pochodzi ok. 70% krajowej produkcji tej przyprawy w Polsce.

INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA

Ze względu na położenie w centralnej części Polski, województwo łódzkie posiada szczególne znaczenie dla rozwoju sieci drogowej, zarówno o znaczeniu ponadregionalnym, krajowym jak i międzynarodowym.

Przez województwo łódzkie przebiegają główne autostrady kraju: północ-południe (A-1) oraz wschód-zachód (A-2). Główny węzeł autostradowy przecięcia tych dwóch tras znajduje się w Strykowie pod Łodzią. Ponadto, przez województwo przebiegają drogi ekspresowe: S-8 (Białystok-Warszawa-Łódź-Wrocław) oraz S-14 stanowiąca część zachodniej obwodnicy Łodzi i docelowo mająca połączyć drogę S-8 z autostradą A-2.

Sieć drogowa województwa łódzkiego należy do najgęstszych w kraju. Gęstość sieci dróg publicznych wynosi bowiem 106,3 km na 100 km² (dane GUS wg stanu z 2013 r.), co daje czwarte miejsce wśród województw. Układ drogowy województwa łódzkiego składa się z 25.519,132 km dróg publicznych, w skład których wchodzi:

- drogi krajowe;
- drogi wojewódzkie;
- drogi powiatowe;
- drogi gminne.

Drogi gminne i powiatowe tworzą 90% sieci. Natomiast udział dróg krajowych i wojewódzkich w sieci drogowej województwa łódzkiego wynosi po 5% dla każdej z kategorii.

Infrastruktura transportowa i położenie województwa sprzyja powstawaniu i rozwojowi licznych centrów logistycznych oraz wielkich targowisk. Łódzkie posiada także lotnisko pasażerskie im. Władysława Reymonta obsługujące zarówno połączenia krajowe jak i zagraniczne.

Długość ścieżek rowerowych w 2014 r. wynosiła 543,8 km i stanowiła 5,8% (0,8% w 2010 r.) długości wszystkich ścieżek rowerowych w Polsce.

SZKOLNICTWO WYŻSZE

Potencjał naukowo-badawczy województwa łódzkiego jest oceniany bardzo wysoko ze względu na dużą ilość uczelni wyższych, a także instytuty naukowo-badawcze, silną kadrę akademicką uczelni technicznych, kierunków artystycznych oraz w dziedzinie medycyny i IT. Centrum naukowym regionu jest Łódź. Działają tam m.in.: Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Medyczny, Politechnika Łódzka, Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna, Akademia Sztuk Pięknych, Akademia Muzyczna, Wyższa Szkoła Sztuki i Projektowania, Wyższa Szkoła Informatyki. Ponadto w łódzkim mieszczą się SGGW Leśny Zakład Doświadczalny w Rogowie, Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna, Społeczna Akademia Nauk, Instytut Polskiej Akademii Nauk. Szkoły wyższe znajdują się także w Łowiczu, Skierniewicach, Piotrkowie Trybunalskim, Zgierzu, Kutnie i Sieradzu. Łódź jest również ważnym centrum naukowo-badawczym dzięki takim instytucjom jak Instytut Medycyny Pracy, Łódzki Regionalny Park Naukowo-Technologiczny, Instytut Technologii Bezpieczeństwa MORATEX czy Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach.

3.2 STAN ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO I NAZWYCZAJNE ZAGROŻENIA

ZASOBY WODNE

Gospodarka wodna w województwie łódzkim ma dość specyficzny charakter ze względu na działalność Elektrowni Bełchatów (pobór olbrzymich ilości wody na cele produkcyjne, głównie w obiegach chłodzących), odkrywkową eksploatację węgla brunatnego w Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów (zrzuty wód kopalnianych z odwadniania odkrywek, wielkoobszarowy lej depresyjny) i skoncentrowany, intensywny pobór wód podziemnych dla m. Łodzi (lej depresyjny w rejonie aglomeracji łódzkiej).

Według danych Urzędu Statystycznego w Łodzi, w roku 2014 pobór wody w województwie łódzkim wyniósł 287,4 hm³, natomiast zużycie – 261,4 hm³. Największy udział w poborze wody miał sektor komunalny – 46,6%, następnie przemysł – 34,9% oraz rolnictwo i leśnictwo – około 18,5%. Na potrzeby komunalne woda pobierana była głównie z ujęć podziemnych – 94%, natomiast na cele produkcyjne w 83% z ujęć powierzchniowych. Do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych używano w większości wodę z ujęć powierzchniowych.

W roku 2014 po raz pierwszy od wielu lat roczny pobór wody w województwie łódzkim spadł poniżej 300 hm³. Można przyjąć, że spadek ten związany jest przede wszystkim z racjonalizacją zużycia wody w sektorze produkcyjnym, likwidacją nadmiernie wodochłonnych technologii, zmniejszeniem strat w sieciach wodociągowych i ograniczeniem jej marnotrawstwa przez odbiorców, co jest m.in. skutkiem stałego wzrostu cen wody.

W 2014 r. przeciętne zużycie wody przez mieszkańca województwa łódzkiego wyniosło 34,2 m³. Zbliżony poziom odnotowano w miastach i na obszarach wiejskich (odpowiednio 34,3 m³ i 34,1 m³). Pod względem zużycia wody na 1 mieszkańca województwo łódzkie plasuje się w pierwszej trójce województw o najwyższym zużyciu, tuż po mazowieckim (36,3 m³) i małopolskim (35,6 m³).

Do głównych czynników, które negatywnie wpływają na środowisko wodne, można zaliczyć:

- źródła punktowe – ścieki odprowadzane w zorganizowany sposób systemami kanalizacyjnymi, pochodzące głównie z aglomeracji miejskich i z zakładów przemysłowych;
- zanieczyszczenia obszarowe – zanieczyszczenia spłukiwane przez opady atmosferyczne z terenów zurbanizowanych nieposiadających systemów kanalizacyjnych oraz z obszarów rolnych i leśnych;
- zanieczyszczenia liniowe – zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, wytwarzane przez środki transportu i spłukiwane z powierzchni dróg lub torowisk oraz pochodzące z rucociągów, gazociągów, kanałów ściekowych, osadowych.

Głównym źródłem zanieczyszczenia wód jest działalność człowieka, ponieważ najczęściej zanieczyszczeń trafia do wód razem ze ściekami. Emisja ścieków przemysłowych i komunalnych, wymagających oczyszczenia, odprowadzonych do wód powierzchniowych lub do ziemi w roku 2014 w porównaniu z rokiem 2004 zmniejszyła się około 19,5%. W latach 2004-2014 w strukturze

oczyszczania ścieków nastąpiły pozytywne zmiany, wzrosła ilość ścieków oczyszczanych biologicznie, w tym również przy użyciu nowoczesnych metod oczyszczania (pogłębione usuwanie biogenów) oraz zmniejszyła się ilość ścieków nieoczyszczonych. W 2014 r. udział ścieków oczyszczonych mechanicznie w ogólnej ilości ścieków poddawanych oczyszczaniu wyniósł 10,5%, biologicznie - 13,2%, z podwyższonym usuwaniem biogenów 76,0%, chemicznie 0,3%.

W 2014 r. iloraz długości sieci wodociągowej do kanalizacyjnej w województwie łódzkim wyniósł 3,7.

W wyniku różnic między długością sieci wodociągowej i długością sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich nadal częstym procederem jest odprowadzanie ścieków surowych do rowów przydrożnych lub wywożenie zawartości szamb przydomowych w miejsca niedozwolone. Zanieczyszczenia obszarowe, pochodzące zwłaszcza z terenów rolniczych, są także znaczącym źródłem zanieczyszczeń wprowadzanych do rzek. Spływy powierzchniowe z tych terenów powodują wymywanie związków azotu i fosforu, będących pozostałością po nawozach sztucznych oraz środkach ochrony roślin.

W 2014 r. 68% mieszkańców województwa korzystało z oczyszczalni ścieków, w tym 94,7% ludności miejskiej i 21,8% ludności wiejskiej. W większości miast udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków przekracza 90%. W czołówce pod tym względem znajdują się powiaty wieruszowski i opoczyński, ostatnie miejsca zajmują powiaty łowicki, brzeziński i rawski.

JAKOŚĆ POWIETRZA

Emisje zanieczyszczeń do atmosfery można podzielić na naturalną i antropogeniczną. Emisja naturalna związana jest głównie z erupcją wulkanów, pożarami lasów i łąk, rozkładem materii organicznej, erozją gleb i skał. W emisji antropogenicznej wyróżniamy:

- emisję punktową pochodzącą ze zorganizowanych źródeł w wyniku energetycznego spalania paliw i przemysłowych procesów technologicznych;
- emisję liniową – komunikacyjną, pochodzącą z transportu samochodowego, kolejowego, wodnego i lotniczego;
- emisję powierzchniową, w skład której wchodzi zanieczyszczenia komunalne z palenisk domowych, gromadzenia i utylizacji ścieków i odpadów;
- emisję z rolnictwa pochodzącą z upraw i hodowli zwierząt;
- emisję niezorganizowaną powstającą wskutek pojedynczych pożarów, prac budowlanych i remontowych, nakładania na powierzchnie warstw kryjących, przypadkowych wycieków, itp.

Jakość powietrza na terenie województwa łódzkiego nie odpowiada normom czystości powietrza (określonym w stosownych przepisach prawnych). Przekroczeniu ulegają:

- standardy jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM 10 i PM 2,5;
- poziomy docelowe benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM 10;
- poziom docelowy ozonu przyziemnego ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin;
- poziom długoterminowy ozonu przyziemnego.

Ze względu na przekroczenie rocznej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM 10 w 2014 r. do działań naprawczych wyznaczono obszary przekroczeń

w 10 miastach. Ze względu na przekroczenie 24-godzinnej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM 10 konieczne jest przeprowadzenie działań naprawczych w obszarach przekroczeń w 31 miastach województwa. Często obszary przekroczeń obejmowały, oprócz miasta powiatowego, także graniczne obszary ościennych gmin wiejskich. Ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 przeprowadzenie działań naprawczych konieczne jest na bardzo dużym obszarze województwa łódzkiego, w granicach którego leżą 42 miasta. Ze względu na przekroczenie rocznej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM2,5, w 2014 r. wyznaczono do działań naprawczych obszary przekroczeń w 9 miastach w województwie łódzkim (Łódź, Zgierz, Pabianice, Piotrków Trybunalski, Opoczno, Radomsko, Skierniewice, Tomaszów Mazowiecki, Zduńska Wola).

Długość sieci ciepłej na terenie województwa łódzkiego w 2014 r. wynosiła 1.763 km (siódme miejsce w Polsce), z czego 1.148,3 km to sieć przesyłowa, a 614,7 km to przyłącza do budynków. Natomiast sprzedaż energii ciepłej wyniosła 15.115 TJ, co stanowiło 7,7% całkowitej sprzedaży krajowej. Większą sprzedaż odnotowano jedynie w województwach: mazowieckim i śląskim.

Długość sieci gazowej wynosiła 42.65,5 km, a zużycie gazu – 138,3 hm³. Stawia to województwo łódzkie na dziesiątym miejscu w Polsce.

RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

W 2014 r. łączna powierzchnia obszarów objętych ochroną prawną na terenie województwa łódzkiego wynosiła ponad 350 tys. ha, co stanowiło 19,7% jego powierzchni (przedostatnie miejsce w kraju).

W województwie łódzkim znajduje się 5 obszarów specjalnej ochrony ptaków i 36 obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (projektowanych specjalnych obszarów ochrony siedlisk), stanowiących 3,9% terytorium województwa łódzkiego. Lokalizacja obszarów specjalnej ochrony ptaków związana jest z koncentracją awifauny w dolinach rzek: Warty, Pilicy, Bzury, Neru, Przysowy, Słudwi oraz Zbiornika Jeziorsko. Tereny te stanowią dogodne miejsca lęgowe, żerowania oraz odpoczynku podczas wiosennych i jesiennych przelotów ptaków.

Specjalne obszary ochrony siedlisk związane są z terenami podmokłymi, w szczególności dolinami rzecznyymi, torfowiskami, zbiornikami wodnymi, a także z użytkami zielonymi gospodarowanymi ekstensywnie, najbogatszym w gatunki zbiorowiskiem leśnym Polski – świetlistą dąbrową, jak również z występowaniem na granicy geograficznego zasięgu gatunków drzew i zbiorowisk, takich jak: buk zwyczajny, jodła pospolita, kwaśna buczyna niżowa, grąd subkontynentalny, dąbrowa świetlista.

Siedliskami leśnymi najbardziej rozpowszechnionymi w obszarach siedliskowych województwa łódzkiego są grąd subkontynentalny oraz lasy łęgowe. Siedliskami nieleśnymi najczęściej występującymi w granicach ww. obszarów są: torfowiska przejściowe i trzęsawiska, starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne oraz świeże łąki użytkowane ekstensywnie. Ciekawymi, występującymi sporadycznie siedliskami są: źródłiska wapienne, śródładowe słone łąki, pastwiska i szuwały, murawy kserotermiczne, torfowiska nakredowe i jaskinie nieudostępnione do zwiedzania.

Na terenie województwa łódzkiego zlokalizowanych jest ponadto:

- 7 parków krajobrazowych;

- 17 obszarów chronionego krajobrazu;
- 87 rezerwatów przyrody;
- ponad 2.200 pomników przyrody.

Parki krajobrazowe województwa łódzkiego:

Łączna powierzchnia obszaru leżącego w granicach parków krajobrazowych na terenie województwa łódzkiego wynosi ponad 90 tys. ha, co stanowi około 5% całej powierzchni województwa łódzkiego.

Występujące na terenie województwa korytarze ekologiczne o randze krajowej związane są z dolinami rzek: Pilicy, Rawki, Bzury, Neru, Warty i Prosnę.

Powierzchnia terenów zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej w 2014 r. wynosiła w województwie łódzkim 3.757,5 ha, czyli około 15,0 m² na mieszkańca. Wskaźnik ten jest zbliżony do średniej krajowej.

W 2014 r. lesistość województwa łódzkiego wynosiła około 21% i była najniższa w kraju. Rozmieszczenie lasów na terenie województwa nie jest równomierne. Największą lesistością charakteryzują się powiaty opoczyński (30,6%), radomszczański (30,3%) i bełchatowski (28,5%). Natomiast najmniejsza lesistość występuje w powiatach: kutnowskim (4,8%), łęczyckim (5,5%) i łowickim (10%). Skład gatunkowy lasów nie odbiega od stanu w całej Polsce środkowej. Naturalne warunki glebowo – klimatyczne sprzyjają typowi lasu grądowego z udziałem dębu oraz grabu. W składzie gatunkowym dominuje sosna sadzona w ubiegłych latach głównie ze względów gospodarczych.

Łącznie na terenie województwa łódzkiego znajduje się 246.420,33 ha lasów, będących w zarządzie Lasów Państwowych (LP). Dominują grunty leśne w zarządzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi, które zajmują blisko 90% powierzchni w zarządzie LP.

GOSPODAROWANIE ODPADAMI

Według danych z "Raportu o stanie środowiska w województwie łódzkim" opracowanego przez WIOŚ, na terenie województwa łódzkiego w 2014 r. odebrano od mieszkańców łącznie 633.657 Mg odpadów komunalnych (wzrost o około 8% w stosunku do 2013 r.), w tym: zmieszanych odpadów komunalnych – 440.963 Mg, selektywnie zebranych odpadów komunalnych, jak papier, metal, tworzywo sztuczne, szkło (**pmts**) – 104.706 Mg, selektywnie zebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (**bio**) – 55.908 Mg selektywnie zebranych odpadów budowlanych i rozbiórkowych (**b/r**) – 15.917 Mg, innych (odpady wielkogabarytowe, zużyte opony itp.) – 16.163 Mg.

Odpady komunalne

Podstawowym założeniem funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi w województwie łódzkim jest system regionów. W Planie Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego 2012 wyznaczone zostały cztery regiony, obejmujące obszary liczące co najmniej 150.000 mieszkańców. Obecnie trwają prace nad nowym Planem Gospodarki Odpadami dla województwa łódzkiego.

Zgodnie ustawą z 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. Dz.U. z 2013 r. poz. 1399 z późn. zm.) gminy są obowiązane osiągnąć określone poziomy:

- recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali tworzyw sztucznych i szkła (pmts), w wysokości co najmniej 50% wagowo - do 31 grudnia 2020 roku;
- recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami, innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, w wysokości co najmniej 70% wagowo - do 31 grudnia 2020 roku.

W 2014 r. 172 gminy województwa łódzkiego osiągnęły wymagany Rozporządzeniem Ministra Środowiska z 29 maja 2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 645) poziom pmts, a 104 gminy osiągnęły wymagany poziom odpadów budowlanych i remontowych w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych

Do 16 lipca 2020 r. należy ograniczyć masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, przekazywanych do składowania, do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, przekazywanych do składowania, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. Poziom ograniczenia w wysokości 50% w 2014 r. osiągnęły 153 gminy.

W 2014 r. odpady deponowane były na 19 czynnych kontrolowanych składowiskach odpadów o łącznej powierzchni 123,5 ha.

Odpady zawierające azbest

Na terenie województwa łódzkiego w 2014 r. zinwentaryzowano 534,1 tys. ton wyrobów zawierających azbest, z czego niemal 94% stanowi własność osób fizycznych. Unieszkodliwiono natomiast 10,3 tys. ton (źródło: baza azbestowa.gov.pl).

Największa ilość znajdowała się na terenie powiatów: łowickiego, sieradzkiego, opoczyńskiego i radomszczańskiego. Najmniej natomiast na terenie miast Skierniewice i Piotrków Trybunalski

oraz na terenie powiatu pabianickiego. Są to jednak informacje niekompletne, ze względu na niepełną inwentaryzację wyrobów zawierających azbest w poszczególnych gminach. Na koniec 2014 r. w województwie łódzkim tylko 114 ze 177 gmin wprowadziło dane z inwentaryzacji wyrobów, zawierających azbest do bazy azbestowej.

Obecnie na terenie województwa łódzkiego znajdują się dwa składowiska odpadów z wydzieloną kwaterą do składowania odpadów azbestowych. Są to składowiska w Pukininie (gm. Rawa Mazowiecka) oraz w Płoszowie (gm. Radomsko).

Komunalne osady ściekowe

Wytwarzanie osadów ściekowych w 2014 r. kształtowało się na poziomie 43,1 tys. ton. Odpady te poddawane są zarówno procesom odzysku jak i unieszkodliwiania. Na terenie województwa łódzkiego znajduje się 6 instalacji, w których komunalne osady ściekowe poddawane są procesom odzysku i unieszkodliwiania oraz 12 składowisk, na których w 2014 r. unieszkodliwiane były osady ściekowe. Na terenie województwa łódzkiego brakuje instalacji do przetwarzania komunalnych osadów ściekowych, w szczególności do procesów odzysku.

POWIERZCHNIA ZIEMI

W województwie łódzkim w 2014 r. zrehabilitowania wymagało 4.849 ha gruntów, z których 97% stanowiły grunty zdewastowane, a 3% – grunty zdegradowane. Znaczna część gruntów wymagających rekultywacji powstała w wyniku działalności związanej z wydobyciem węgla brunatnego i surowców skalnych. Największe przekształcenia litosfery w wyniku działań górniczych występują w związku z eksploatacją złóż węgla brunatnego przez Kopalnię Węgla Brunatnego Bełchatów.

POZOSTAŁE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA

Hałas

Spośród wielu rodzajów hałasu (komunikacyjny, komunalny i przemysłowy) największy problem w województwie łódzkim stanowi hałas komunikacyjny (drogowy, kolejowy, lotniczy), który staje się jednym z głównych czynników degradujących środowisko. Za degradację stanu środowiska, z punktu widzenia uciążliwości hałasu, odpowiedzialny jest w ponad 80% ruch samochodowy. Największy wpływ na klimat akustyczny województwa łódzkiego mają autostrady A1 i A2.

NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Należą do nich:

➤ zagrożenia naturalne:

- susze;
- powodzie;
- erozje gleb.

➤ zagrożenia wynikające z działalności człowieka (antropogeniczne):

- pożary;

- spowodowane przez awarie przemysłowe;
- spowodowane Toksycznymi Środkami Przemysłowymi;
- spowodowane transportem materiałów niebezpiecznych.

Powodzie to najpoważniejsze z występujących w regionie województwa łódzkiego zagrożeń naturalnych. Na terenie dziesięciu powiatów zagrożenie powodziowe jest jednym z najistotniejszych problemów z zakresu bezpieczeństwa powszechnego. Są to powiaty: poddębicki, sieradzki, radomszczański, tomaszowski, łaski, łęczycki, piotrkowski, łowicki, opoczyński, pączęcański. Przepływają przez nie główne rzeki regionu – Warta, Ner, Pilica i Bzura. Zagrożenie powodziowe na obszarze województwa łódzkiego jest problemem poważnym, lub co najmniej istotnym dla 63 jednostek samorządu terytorialnego (stopień zagrożenia V, IV, III), co stanowi 35,6% wszystkich samorządów. Dla kolejnych 86 jednostek to stopień II i I (48,6% gmin), gdzie zagrożenie powodziowe nie jest dominującym problemem, nie może być jednak pomijane.

Choć klimat w województwie łódzkim nie przejawia cech szczególnych, różniących się zdecydowanie od klimatu pozostałej części kraju, należy zwrócić uwagę na zmiany, dokonujące się w całej Europie i występujące w związku z nimi anomalie pogodowe: huragany, trąby powietrzne, duże wahania temperatury, gwałtowne opady i długotrwałe susze.

Problemem dla wielu samorządów z terenu województwa łódzkiego są podtopienia. Występują one na skutek gwałtownych, krótkotrwałych ulew. Niewystarczająca przepustowość kanalizacji oraz niedrożność rowów melioracyjnych powodują, że po nawalnych deszczach wiele dróg jest nieprzejezdnych, piwnice budynków są zalane, a ich osuszenie wymaga interwencji jednostek straży pożarnej. Sytuacja taka może mieć miejsce na obszarze całego województwa, jednak największa skala zjawiska występuje na terenie: Miasta Łodzi, Miasta Skierniewice, Miasta Zelowa, Miasta i Gminy Brzeziny, Miasta Radomska, Gminy Moszczenica, Gminy Wodzierady (miejscowość Kwiatkowice).

Najwyższe zagrożenie pożarowe na terenach leśnych występuje na terenach nadleśnictw: Grotniki, Kolumna, Opoczno, Poddębice, Przedbórz i Skierniewice.

Zagrożenie spowodowane skażeniem przez transportowane materiały niebezpieczne może powstać w wyniku wypadku lub awarii technicznej. Ryzyko jego wystąpienia związane jest z położeniem województwa łódzkiego na skrzyżowaniu głównych kierunków tranzytowych z zachodu na wschód i z południa na północ Europy.

3.3 ANALIZA SWOT STANU ŚRODOWISKA

Przeprowadzona przez WFOŚiGW w Łodzi analiza stanu środowiska pozwoliła na wyodrębnienie słabych i mocnych stron charakteryzujących obecny stan środowiska oraz szans i zagrożeń, które mogą mieć wpływ na stan środowiska w przyszłości.

MOCNE STRONY (stan obecny)

- wysoki wskaźnik skanalizowania miast w województwie;
- zasoby wód podziemnych dobrej jakości;
- wysoki stopień redukcji emisji pyłów ze źródeł punktowych;
- korzystne naturalne warunki rozwoju energetyki odnawialnej – geotermalnej, wiatrowej, solarnej i wykorzystującej biomasę;
- wysoki wskaźnik zwodociągowania całego województwa.

SŁABE STRONY (stan obecny)

- jedna z najwyższych w kraju emisja pyłów i gazów (przekroczone standardy jakości powietrza), negatywne oddziaływanie niskiej emisji na zdrowie ludzi, w tym m.in. duża ilość małych kotłowni i indywidualnych palenisk domowych o niskiej sprawności, wykorzystujących węgiel złej jakości oraz odpady jako opał;
- wzrastające natężenie ruchu drogowego, niska jakość transportu zbiorowego;
- przekroczenie dopuszczalnych wartości natężenia hałasu przez komunikację samochodową;
- niewystarczająca ilość i stan obiektów ochrony przeciwpowodziowej;
- niezadawalający wskaźnik skanalizowania na obszarach wiejskich;
- występowanie wielobszarowych lejów depresyjnych;
- deficyt opadów oraz nasilenie się ekstremalnych zjawisk pogodowych (powodzie, huragany);
- zły stan zbiorników wodnych i budowli piętrzących;
- niezadawalający stan terenów zielonych, w tym zabytkowych parków;
- niepełna inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest;
- nieszczelny system selektywnego odbioru odpadów;
- najniższa lesistość w kraju;
- mała powierzchnia terenów chronionych;
- niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców.

SZANSE (spodziewane zjawiska przyszłe)

- rozwój odnawialnych źródeł energii;
- rozwój budownictwa pasywnego i energooszczędnego;
- rozwój sieci ciepłej poprzez podłączanie nowych odbiorców;
- uwzględnienie aspektu ochrony jakości powietrza w planowaniu przestrzennym;
- wzrost świadomości poprzez edukację ekologiczną społeczeństwa;
- uporządkowanie zarządzania przestrzenią;
- rozwój i poprawa stanu terenów zielonych;
- wzrost dostępności i atrakcyjności ekotechnologii, m.in. w zakresie ochrony powietrza i gospodarowania odpadami;
- występowanie dużej powierzchni przewidywanej do zalesień;
- rozwój monitoringu środowiska;
- zachowanie różnorodności biologicznej;
- systematyczny wzrost ilości odpadów poddawanych recydingowi.

ZAGROŻENIA (spodziewane zjawiska przyszłe)

- niezrealizowanie w województwie łódzkim zobowiązań nałożonych na Polskę przez Unię Europejską, w tym przez województwo łódzkie;
- wzrost zagrożeń związanych z występowaniem katastrof naturalnych i klęsk żywiołowych oraz poważnych awarii;
- wysoki koszt rozwiązań ekologicznych, w tym wysokie koszty budownictwa pasywnego oraz ekoinnowacji;
- niewystarczające zachęty dla społeczeństwa do stosowania ekotechnologii;
- znaczna przewaga MSP o niskim potencjale innowacyjnym nad przedsiębiorstwami dużymi;
- ekspansja gatunków inwazyjnych.

4. KIERUNKI WSPARCIA

4.1 REALIZACJA STRATEGII WFOŚiGW W ŁODZI NA LATA 2013-2016

Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na lata 2013-2016 została przyjęta uchwałą nr 179/IX/2012 Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi z dnia 26 września 2012 r., a następnie uchwałą Rady Nadzorczej Nr 111/X/2015 z dnia 22.10.2015 r. został wprowadzony aneks do Strategii. Aktualizacja Strategii wynikała między innymi ze zmian dokumentów strategicznych kraju i regionu oraz z nowych regulacji dotyczących wdrażania środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej w perspektywie lat 2014-2020. W aneksie zweryfikowana została wartość wskaźników ekologicznych zaplanowanych do uzyskania w okresie obowiązywania Strategii.

W ww. dokumencie, po przeprowadzeniu analizy stanu środowiska województwa łódzkiego i stopnia zaawansowania wdrożenia dyrektyw Unii Europejskiej, określone zostały priorytety ochrony środowiska na lata 2013-2016. Przyjęto, iż w okresie obowiązywania Strategii środki Funduszu winny być kierowane w pierwszej kolejności na działania w następujących obszarach:

OCHRONA ATMOSFERY

RACJONALNE GOSPODAROWANIE ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

OCHRONA WÓD I ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI

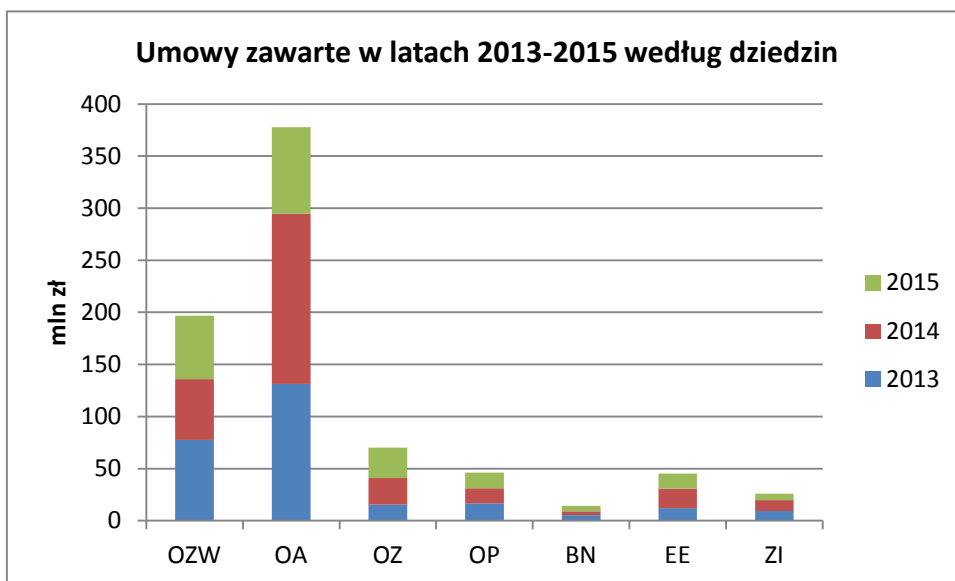
OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I FUNKCJI EKOSYSTEMÓW

INNE DZIAŁANIA OCHRONY ŚRODOWISKA

W celu wytyczenia kierunków kompleksowych i skoordynowanych działań w poszczególnych obszarach priorytetowych, uznano za niezbędne skierowanie także wsparcia na tworzenie dokumentów o charakterze programowym i planistycznym. Położono również nacisk na wspomaganie monitoringu środowiska, którego zadaniem jest ocena stanu środowiska i zachodzących w nim zmian, co w dalszej kolejności powinno stanowić podstawę do podejmowania działań naprawczych i korygujących. Za priorytet wspomagający realizację wszystkich pozostałych, a zarazem niezbędny do osiągnięcia misji i celu generalnego Funduszu, uznano edukację ekologiczną, czyli działania w zakresie poszerzania wiedzy, kształtowania postaw proekologicznych oraz indywidualnej odpowiedzialności za środowisko.

Osiągnięte cele środowiskowe zostały przedstawione w załączniku nr 1 do niniejszej Strategii.

Wskazany w Strategii celem Funduszu było zbilansowanie zwiększonego zapotrzebowania beneficjentów na środki finansowe.

Dla realizacji powyższych zamierzeń wprowadzono cele instytucjonalne tj.:

Utrzymanie wysokiego poziomu zaufania i zadowolenia beneficjentów

Realizując ten cel Fundusz:

- uprościł procedury dotyczące pozyskiwania środków finansowych;
- wprowadził modyfikacje w formularzach wniosków;
- organizował i uczestniczył w spotkaniach mających na celu przybliżenie zasad dofinansowywania przedsięwzięć ze środków Funduszu oraz zasad jego funkcjonowania;
- ogłaszał Konkursy o nagrody i dotacje, dedykowane różnym grupom odbiorców;
- na bieżąco dokonywał monitoringu strony internetowej pod kątem zawartości informacji i nawigacji.

CEL ZREALIZOWANY

Utrzymanie i doskonalenie wdrożonego zintegrowanego systemu zarządzania jakością ISO 9001 oraz środowiskowego ISO 14001

2 czerwca 2015 r. Fundusz otrzymał certyfikat na zgodność Zintegrowanego Systemu Zarządzania z wymaganiami norm ISO 9001:2008, 14001:2004 oraz certyfikat na zgodność z Systemem Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym.

Ponadto Fundusz pozytywnie przeszedł proces sprawdzający spełnienie wymagań prawnych dotyczących środowiska i w dniu 23.05.2016 r. został wpisany do prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, rejestru EMAS.

CEL ZREALIZOWANY

Budowa ścisłej współpracy z wykorzystaniem instrumentów elektronicznych w celu wymiany informacji i dobrych praktyk między NFOŚiGW i wojewódzkimi funduszami

Realizując ten cel:

CEL ZREALIZOWANY

- cyklicznie organizowano spotkania w ramach Konwentu Prezesów;
- organizowano wspólne przedsięwzięcia promujące system finansowania przedsięwzięć wspierających ochronę środowiska: np. II Międzynarodowe Forum Ekologiczne w Kołobrzegu;
- rozwijano wymianę informacji przy użyciu Platformy Cyfrowej, poczty elektronicznej oraz poprzez konsultacje telefoniczne.

Stworzenie nowych form finansowania projektów realizowanych przez osoby fizyczne wykraczających poza produkty realizowane we współpracy z bankami

CEL ZREALIZOWANY

W latach 2015 – 2016 (I półrocze) WFOŚiGW w Łodzi realizował programy, których założenia miały na celu, w końcowym efekcie, wsparcie osób fizycznych, tj.:

- program priorytetowy realizowany przez jst i podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji zadań własnych gminy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej z terenu województwa łódzkiego na wykonanie podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego mającego na celu poprawę stanu wód powierzchniowych i podziemnych na terenie województwa łódzkiego poprzez dofinansowanie przedsięwzięć wypełniających wymogi Dyrektywy 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych;
- program priorytetowy skierowany do osób fizycznych pn. Dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa łódzkiego.

Stworzenie cyfrowego systemu obsługi beneficjentów (pożyczki, dotacje, przekazanie środków pjb, umorzenia) oraz uproszczenie dokumentacji związanej z przyznawaniem i rozliczaniem dofinansowania przedsięwzięć proekologicznych

CEL CZĘŚCIOWO ZREALIZOWANY

Do I połowy 2016 r. nie stworzono cyfrowego systemu obsługi beneficjentów, natomiast dokonano następujących uproszczeń:

- zrezygnowano z zaświadczenia z Urzędu Marszałkowskiego, dotyczącego opłat za korzystanie ze środowiska i zastąpiono je oświadczeniem samego Wnioskodawcy;
- zmodyfikowano sposób rozliczania zadań realizowanych w ramach konkursów z dziedziny Edukacja Ekologiczna, poprzez rezygnację z konieczności przedkładania kserokopii rachunków/faktur na rzecz składanego przez beneficjentów zestawienia.

Podnoszenie kompetencji pracowników m.in. z zakresu nowych technologii wykorzystywanych w ochronie środowiska oraz wymagań prawnych poprzez szkolenia wewnętrzne

CEL CZĘŚCIOWO ZREALIZOWANY

Realizując ten cel Fundusz systematycznie zwiększał ilość przeprowadzanych corocznie szkoleń wewnętrznych tj. w roku 2015 r. liczba zrealizowanych szkoleń wewnętrznych wzrosła do 6 w stosunku do 4 z roku 2014 i 1 w roku 2013.

Położenie nacisku na elektroniczny obieg dokumentacji wewnątrz Funduszu z jednoczesnym ograniczeniem obiegu dokumentów papierowych

CEL CZĘŚCIOWO ZREALIZOWANY

Cel został zrealizowany częściowo poprzez wprowadzenie elektronicznego obiegu materiałów przygotowywanych na posiedzenia Zarządu i Rady Nadzorczej.

Ujednolicenie zasad kwalifikowalności kosztów pomiędzy kwalifikowaniem wydatków dofinansowanych w ramach środków krajowych Funduszu w odniesieniu do wytycznych i programów unijnych/zagranicznych

CEL CZĘŚCIOWO ZREALIZOWANY

Cel został zrealizowany częściowo poprzez zmianę m.in. katalogu kosztów kwalifikowanych oraz rozliczanie w ramach programów priorytetowych kosztów, które dotychczas nie były uwzględniane przez Fundusz.

Wdrożenie i certyfikacja systemu przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym, w celu zwiększenia zaufania do funkcjonowania Funduszu w zakresie rzetelności i bezstronności podejmowanych decyzji, zarówno w odniesieniu do udzielania dofinansowania jak i sposobu wykorzystywania środków publicznych

CEL ZREALIZOWANY

System Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym został wdrożony w Funduszu w 2012 r. Pierwsza jego certyfikacja nastąpiła w grudniu 2013 r. System jest utrzymywany i doskonalony. Potwierdzeniem tego jest Certyfikat Systemu Zarządzania Przeciwdziałanie Zagrożeniom Korupcyjnym wydany przez jednostkę certyfikującą Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A w czerwcu 2015 r

Wyznaczenie nowych kierunków doskonalenia systemu motywacyjnego jako elementu efektywnego zarządzania i wykorzystania zasobów kadrowych

CEL ZREALIZOWANY

Od 1 stycznia 2015 r. obowiązuje nowy „Regulamin premiowania pracowników Biura Funduszu WFOŚiGW w Łodzi” oraz „Regulamin przeprowadzania ocen okresowych pracowników Biura Funduszu WFOŚiGW w Łodzi”.

Wprowadzone w latach 2014-2016 (I półrocze) zmiany w ustawodawstwie krajowym oraz związane z tym wskazane w ogólnokrajowych dokumentach planistycznych i strategicznych kierunki działań na rzecz ochrony środowiska, spowodowały, iż działalność Funduszu została rozszerzona o doradztwo pozafinansowe i doradztwo energetyczne.

Takie działanie Funduszu pokrywa się z wytycznymi Komisji Europejskiej wskazującej na konieczność połączenia dotychczasowej, wyłącznie finansowej, działalności funduszy ze wsparciem pozafinansowym, np. doradztwem. Pozwoli to na szybszą identyfikację potrzeb środowiskowych i usprawni działania Funduszu w celu ich realizacji.

Pierwszym obszarem, wpisującym się w nowe zadania, w który Fundusz zaangażował się jako partner, jest projekt prowadzony przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pn.: „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”, planowany do dofinansowania w ramach nowej perspektywy finansowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Doradztwo w zakresie merytorycznym – przygotowania inwestycji i dokumentów planistycznych w obszarze efektywności energetycznej i OZE, jak również finansowym i prawnym będzie realizowane przez doradców energetycznych.

4.2 DZIEDZINOWE CELE ŚRODOWISKOWE NA LATA 2017-2020

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

Kluczowymi celami oraz planowanymi działaniami służącymi adaptacji do zmian klimatu i zabezpieczeniu Polski przed powodzią i suszami oraz rozwijaniu sprawnego systemu szybkiego reagowania na klęski żywiołowe są:

- ➔ **podniesienie poziomu ochrony przed skutkami zagrożeń naturalnych (powódź, susza) oraz poważnych awarii**, ukierunkowane na ochronę zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, w tym ochronę dóbr materialnych, zapobieganie suszy i retencjonowania wody oraz zagospodarowanie wód opadowych;
- ➔ **usprawnienie usuwania skutków zagrożeń naturalnych**, w tym rozpoznawanie zagrożeń, usuwanie ich skutków oraz wzmocnienie systemu ochrony ludności i środowiska naturalnego;
- ➔ **wzmocnienie wybranych elementów zarządzania środowiskiem, w tym monitoringu środowiska**, polegające m.in. na rozwoju systemu monitoringu środowiska oraz pomiaru,

oceny i prognozowania stanu środowiska (gromadzenie, przetwarzanie i informowanie o środowisku).

Powyższe cele osiągnięte zostaną poprzez wspieranie działań realizowanych w dziedzinach: ochrona wód, ochrona powietrza oraz różnorodność biologiczna, polegających na:

- zwiększeniu poziomu retencji wód;
- zagospodarowaniu wód opadowych;
- zwiększeniu obszarów zieleni i wody;
- odbudowie naturalnej retencji w celu zniwelowania suszy hydrologicznej i ochrony przed podtopieniami;
- zwiększenie zadrzewień i zakrzewień;
- zwiększenie wykorzystania OZE (np. zasobów wód geotermalnych).

JAKOŚĆ POWIETRZA

Główne kierunki dla Polski w zakresie ochrony powietrza w najbliższych latach wyznaczają cele pakietu klimatyczno-energetycznego w perspektywie 2020 roku, którymi są:

- ➡ zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych przynajmniej o 20% w stosunku do poziomu emisji roku bazowego 1990;
- ➡ zwiększenie efektywności energetycznej o 20% w stosunku do prognoz na rok 2020;
- ➡ zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej do 15% w stosunku do 1990, w tym 10% udziału biopaliw w zużyciu paliw pędnych.

W okresie objętym niniejszą Strategią Fundusz będzie realizował cele zrównoważonej gospodarki niskoemisyjnej, która racjonalnie korzysta z zasobów naturalnych, szczególnie uwzględniając dofinansowanie działań na rzecz polepszenia jakości powietrza poprzez:

- zmniejszenie niskiej emisji dzięki wymianie nieefektywnych źródeł ciepła i podłączeniu budynków do sieci ciepłych;
- poprawę efektywności energetycznej budynków;
- wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

OCHRONA WÓD

Kluczowymi celami w dziedzinie ochrony wód wynikającymi z analizy stanu środowiska kraju i regionu łódzkiego są:

- ➡ poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych;
- ➡ efektywne i oszczędne korzystanie z zasobów wodnych;
- ➡ redukcja zanieczyszczeń w ściekach;
- ➡ ochrona przed powodzią i suszą.

Realizując powyższe cele Fundusz wspierać będzie działania obejmujące:

- budowę nowych oczyszczalni ścieków oraz modernizację i rozbudowę oczyszczalni już istniejących;
- budowę nowych sieci kanalizacyjnych oraz modernizację sieci już istniejących;
- wykonanie podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego;
- budowę lokalnych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nie objętych aglomeracjami.

GOSPODARKA ODPADAMI

Dofinansowując zadania z tej dziedziny Fundusz będzie przede wszystkim dążył do wdrażania hierarchii sposobu postępowania z odpadami, mającej na celu w pierwszej kolejności zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie kolejno: przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku, unieszkodliwianie. Wspierane będzie wdrażanie optymalnych systemów selektywnego zbierania odpadów oraz efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku odpadów, w tym technologii pozwalających na recykling oraz odzysk energii zawartej w odpadach oraz komunalnych osadach ściekowych.

Realizacji powyższych celów służyć będzie wspieranie przez Fundusz działań polegających na:

- wdrażaniu zasobooszczędnych technologii produkcji ograniczających ilość powstających odpadów;
- budowie infrastruktury służącej selektywnemu zbieraniu odpadów surowcowych;
- wspieraniu zbiórki bioodpadów;
- budowie, rozbudowie lub modernizacji instalacji służących do recyklingu i zagospodarowania odpadów komunalnych;
- rekultywacji zamkniętych składowisk odpadów.

RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

W ramach priorytetu "Różnorodność biologiczna" Fundusz przyjął za kluczowe następujące cele:

- ➡ zachowanie i wzmocnienie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna;
- ➡ poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społecznym i gospodarczym kraju.

Ich realizacja odbywać się będzie poprzez wspieranie przez Fundusz działań zmierzających do:

- utrzymania drożności korytarzy migracyjnych (lądowych i wodnych) w celu utworzenia warunków do ochrony terenów cennych przyrodniczo;
- przywrócenia i utrzymania właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków;
- utrzymania i odbudowy ekosystemów i ich usług, ustanowienia zielonej infrastruktury i odbudowy zdegradowanych ekosystemów;
- ochronie zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych;
- zwalczania inwazyjnych gatunków obcych;

- opracowania audytów krajobrazowych.

Mierniki ekologiczne dziedzinowych celów środowiskowych planowanych do osiągnięcia w latach 2017-2020 stanowią załącznik nr 2 do niniejszej Strategii.

4.3 ZAŁOŻENIA FINANSOWE PRZYJĘTE DO STRATEGII FUNDUSZU

Założenia finansowe przyjęte w niniejszej Strategii stanowiąc będą podstawę do sporządzania rocznych planów działalności, w tym planów finansowych Funduszu w kolejnych latach jej obowiązywania. Ponieważ zostały one opracowane na podstawie stanu wiedzy z roku 2016, należy zastrzec możliwość wystąpienia odchyień w stosunku do zaplanowanych szacunków, spowodowanych przez:

- ⊖ wystąpienia zdarzeń losowych (klęski żywiołowe, kryzysy gospodarcze) oraz okoliczności wynikające z ryzyk wdrażanych projektów inwestycyjnych współfinansowanych bezzwrotnymi środkami Unii Europejskiej;
- ⊖ zmiany przepisów prawnych, w szczególności w zakresie przychodów i wydatków Funduszu.

Prognoza finansowa do Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na lata 2017-2020 zakłada:

- ➡ coroczną wysokość Planu Finansowego Wsparcia na poziomie 250 mln zł, z czego udział pożyczek – 60%; dotacji i przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym – 40%;
- ➡ utrzymanie struktury finansowania działalności statutowej z przewagą finansowania zwrotnego (pożyczkowego) nad bezzwrotnym (dotacyjnym tj. dotacje, umorzenia, nagrody), w którym finansowanie zwrotne stanowić będzie co najmniej 60% wypłat;
- ➡ pełne pokrycie wydatków statutowych przychodami statutowymi;
- ➡ zdolność do regulowania podjętych zobowiązań finansowych;
- ➡ dążenie do koncentracji pomocy finansowej na cele i działania określone w Strategii;
- ➡ malejącą tendencję rozchodów Funduszu, przy czym w rozchodach dominować będzie system zwrotnego finansowania ochrony środowiska.

Polityka finansowa Funduszu wynikająca m.in. z założeń przyjętych do Wspólnej Strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020 ukierunkowana będzie na realizację długofalowych zadań wynikających z obowiązujących aktów prawnych oraz traktatu akcesyjnego.

4.4 INSTRUMENTY FINANSOWE STOSOWANE PRZEZ WFOŚIGW W ŁODZI

Pomoc finansowa ze środków Funduszu udzielana jest w następujących formach:

pożyczki

- o stałym, niskim oprocentowaniu ustalonym w oparciu o srw., mogą zostać częściowo umorzone, pod warunkiem m.in. osiągnięcia zaplanowanych efektów ekologicznych i rzeczowych oraz terminowej spłaty;
- mogą stanowić krajowy wkład własny na pokrycie kosztów realizacji przedsięwzięć finansowanych z udziałem środków pochodzących z Funduszy UE lub innych funduszy zagranicznych (preferencyjne oprocentowanie, bez możliwości umorzenia);

pożyczki pomostowe

- udzielane w celu zachowania płynności finansowej beneficjenta do czasu otrzymania środków z funduszy unijnych lub innych funduszy zagranicznych w okresie realizacji przedsięwzięcia, nie podlegają umorzeniu;

dotacje oraz przekazanie środków PJB

- stanowiące uzupełnienie środków własnych, udział procentowy dofinansowania uzależniony jest od dziedziny finansowanego zadania;

**dopłaty
do oprocentowania
kredytów bankowych**

- odbiorcami pomocy finansowej są wszystkie podmioty, z wyłączeniem osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej. Kredytu udziela bank współpracujący z Funduszem. Oprocentowanie kredytu jest preferencyjne i ustalane w oparciu o WIBOR 3-miesięczny;

**dotacje w formie
częściowej spłaty
kapitału kredytów
bankowych**

- przeznaczone dla wszystkich wnioskodawców, w tym również dla osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej, realizowane w ramach wdrażanych przez Fundusz programów priorytetowych. Fundusz dokonuje częściowej spłaty kapitału kredytu udzielanego przez bank współpracujący z Funduszem;

nagrody

- za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej;

**przekazywanie gminom
środków z tytułu
zwrotu utraconych
dochodów**

- z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa gruntów pokrytych wodami jezior o ciągłym dopływie lub odpływie wód powierzchniowych oraz gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne;

**przekazywanie środków
z tytułu
dofinansowania
do kosztów
gospodarowania
odpadami z wypadków**

- na wniosek starosty, w przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy albo bezskuteczności egzekucji wobec sprawcy.

5. STRUKTURA ORGANIZACYJNA I INSTRUMENTY FINANSOWANIA

5.1 ANALIZA SWOT WFOŚiGW W ŁODZI

MOCNE STRONY

wszelkie fakty mające pozytywny wpływ na działalność Funduszu, które WFOŚiGW w Łodzi może kształtować sprawczo, tj. może nimi zarządzać

POTENCJAŁ INSTYTUCJONALNY:

- kompetentna i wykwalifikowana kadra, z dużą praktyką zawodową, umożliwiającą właściwą realizację zadań, w tym w zakresie wdrażania i zarządzania programami operacyjnymi Unii Europejskiej;
- nowa siedziba umożliwiająca prowadzenie działań edukacyjnych i promująca proekologiczne rozwiązania budowlane i instalacyjne;
- Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normą PN-EN ISO 9001:2009, uwzględniający wymagania środowiskowej normy PN-EN ISO 14001:2005, certyfikat EMAS.

DZIAŁALNOŚĆ PODSTAWOWA I POTENCJAŁ FINANSOWY:

- wypracowane zasady gospodarki finansowej i procedury finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej, pozwalające na wypłacanie kwot wyższych niż uzyskiwane z opłat i kar środowiskowych;
- wiarygodność finansowa i stabilność potencjału finansowego Funduszu gwarantująca współfinansowanie znacznego zakresu przedsięwzięć;
- wieloletnie doświadczenie w finansowaniu przedsięwzięć ochrony środowiska i gospodarki wodnej, bliska współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami ochrony środowiska, bankami i przedsiębiorcami sprawiająca, że Fundusz jest wiodącą instytucją finansującą proekologiczne przedsięwzięcia wspierające wdrażanie wojewódzkich i krajowych polityk środowiskowych;
- zorientowanie na beneficjenta oraz terytorialna bliskość do beneficjentów, znajomość środowiskowych aspektów rozwoju kraju i rozwoju województwa, potrzeb i problemów beneficjentów oraz planów inwestycyjnych w województwie, umożliwiającą elastyczność i szybkie reagowanie na bieżące wyzwania;
- podejście niekomercyjne - kierowanie się przy udzielaniu dofinansowania na zadania proekologiczne interesem środowiskowym i publicznym, a nie wyłącznie opłacalnością przedsięwzięć przy zastosowaniu zobiektywizowanego, bezstronnego procesu przyznawania dofinansowania;
- mobilizowanie na rzecz środowiska środków z innych źródeł (efekt dźwigni).

SŁABE STRONY

wszelkie fakty mające negatywny wpływ na działalność Funduszu, które WFOŚiGW w Łodzi może kształtować sprawczo – może nimi zarządzać

POTENCJAŁ INSTYTUCJONALNY:

- niejednorodność i słabość cyfrowej wymiany informacji i dobrych praktyk między instytucjami finansującymi zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
- brak cyfrowego systemu obsługi beneficjentów (pożyczki, dotacje, przekazanie środków pjb, umorzenia – generator wniosków o dofinansowanie, elektroniczny system rozliczeń);
- mało intuicyjna strona internetowa;
- niedoskonały system szkoleń dla pracowników.

DZIAŁALNOŚĆ PODSTAWOWA I POTENCJAŁ FINANSOWY:

- rozbudowana dokumentacja związana z przyznawaniem i rozliczaniem dofinansowania przedsięwzięć proekologicznych oraz w procesach wewnętrznych Funduszu.

SZANSE

wszelkie fakty mające pozytywny wpływ na działalność Funduszu, których WFOŚiGW w Łodzi nie może kształtować sprawczo (tj. może jedynie na nie reagować)

- zachowanie zdecentralizowanego systemu pobierania i dystrybucji kar i opłat za korzystanie ze środowiska, pozwalające na pozostawienie środków na rynku, z którego pochodzą i utrzymanie wysokiego poziomu zaufania i zadowolenia beneficjentów;
- znaczny strumień środków unijnych z nowej perspektywy na zadania ochrony środowiska i wynikająca z nich szansa dotycząca uczestnictwa Funduszu we wdrażaniu polityk i strategii krajowych i regionalnych;
- nowe instrumenty finansowe Unii Europejskiej, jak również rozszerzony obszar funkcjonowania Funduszu o działalność wspierającą wnioskodawców i beneficjentów;
- nowe obszary zrównoważonego rozwoju: innowacje i nowe technologie;
- rosnąca świadomość ekologiczna i aktywność inwestycyjna w sferze środowiska: samorządów terytorialnych, instytucji publicznych, podmiotów gospodarczych organizacji pozarządowych i społeczeństwa, jak również ciągły wzrost wagi problematyki ochrony środowiska;
- wysokie i trwałe zapotrzebowanie na środki Funduszu ukierunkowane na poprawę stanu środowiska;
- poprawa ścigalności kar i opłat za korzystanie ze środowiska;
- współpraca z instytucjami publicznymi i komercyjnymi bankami.

ZAGROŻENIA

fakty mające negatywny wpływ na działalność Funduszu, których WFOŚiGW w Łodzi nie może kształtować sprawczo, może jedynie na nie reagować

- niekorzystne dla Funduszu zmiany w przepisach prawa m.in. likwidujących lub centralizujących system funduszy, ograniczających wpływy finansowe, katalog finansowanych zadań i samodzielność wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz rolę Funduszu we wdrażaniu polityk w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej jak również tworzenie nowych podmiotów w systemie finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej, które przejmą część kompetencji funduszy;
- ograniczenie możliwości przyznawania dofinansowania przedsiębiorcom ze względu na przepisy prawa wspólnotowego i przepisy krajowe dotyczące zasad udzielania pomocy publicznej;
- wpływ dekoniunktury na obniżenie skłonności beneficjentów - przedsiębiorców do podejmowania ryzyka inwestycyjnego;
- ograniczenie dochodów publicznych i zmniejszenie zdolności inwestycyjnej i zaciągania zobowiązań przez samorządy terytorialne, jednostek budżetowych, a także przedsiębiorców;
- zmniejszenie wielkości środków na wspieranie ochrony środowiska (przy jednoczesnym braku rzeczywistego wpływu na wielkość przychodów ze źródeł ustawowych) w efekcie:
 - zmian ustawowych kierujących część strumienia opłat do innych/nowych instytucji;
 - inwestycji poczynionych w infrastrukturę mających na celu ograniczenie złego wpływu na środowiskooraz zmienność stawek i terminów przekazywania opłat za korzystanie ze środowiska ustalanych przez Ministra Środowiska;
- rosnąca konkurencja sektora bankowego w zakresie możliwego finansowania pożyczkowego w warunkach niskich stóp procentowych.

5.2 CELE INSTYTUCJONALNE WFOŚIGW W ŁODZI

Na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT WFOŚIGW w Łodzi określono cele będące kontynuacją działań już rozpoczętych w poprzednim okresie lub zostały wyznaczone nowe kierunki priorytetowe, które pozwolą skutecznie zarządzać czynnikami wpływającymi na jego działalność, przyniosą poprawę efektywności działania i umożliwią realizację wizji Funduszu określonej w niniejszej Strategii.

CEL	KRYTERIA OSIĄGNIĘCIA CELU (mierzone na koniec 2020 r.)
Utrzymanie wysokiego poziomu zaufania i zadowolenia beneficjentów	średnia ocena przyznana przez beneficjentów w ankiecie – co najmniej 4 (w skali od 1 do 5)
Utrzymanie i doskonalenie wdrożonego zintegrowanego systemu zarządzania jakością ISO 9001, środowiskowego ISO 14001 oraz EMAS	pozytywne wyniki kolejnych certyfikacji
Rozszerzenie oferty finansowania projektów realizowanych przez osoby fizyczne	wprowadzenie nowych programów, form finansowania itp.
Stworzenie cyfrowego systemu obsługi beneficjentów	stworzenie generatora wniosków, wprowadzenie elektronicznego systemu rozliczania dofinansowania
Podnoszenie kompetencji pracowników	wskaźnik ilości szkoleń na pracownika w poszczególnych latach – co najmniej 1
Wdrożenie systemu elektronicznego obiegu dokumentów wewnątrz Funduszu	wprowadzenie elektronicznego obiegu dokumentów
Doskonalenie funkcjonalności systemu informatycznego	średnia ocena przyznana przez pracowników w ankiecie – co najmniej 3 (w skali od 1 do 4)
Stworzenie bardziej przyjaznej strony internetowej	średnia ocena przyznana przez beneficjentów w ankiecie – co najmniej 3 (w skali od 1 do 4)
Uporządkowanie bazy efektów ekologicznych i skorelowanie jej z bazą wprowadzoną w ramach Wspólnej Strategii działania NFOŚIGW i wojewódzkich funduszy na lata 2017-2020	zgodność baz efektów ekologicznych w zakresie wskaźników wspólnych dla systemu funduszy
Zwiększenie świadomości społeczeństwa w obszarze efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii oraz wsparcie w przygotowaniu i wdrażaniu inwestycji w zakresie EE i OZE poprzez udział w projekcie pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”.	wskaźnik ilości działań edukacyjno-szkoleniowych (porady, konsultacje, szkolenia) skierowanych do jst woj. łódzkiego i innych podmiotów na poziomie 3 tys. szt. wskaźnik ilości PGN objętych wsparciem doradczym dla co najmniej 80% jst woj. łódzkiego.

6. WSPÓŁPRACA Z NFOŚiGW I WFOŚiGW

Podstawowym dokumentem regulującym współpracę wszystkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej jest „Wspólna strategia działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020” uchwalona przez Radę Nadzorczą Narodowego Funduszu, po uzgodnieniu jej z Ministrem Środowiska oraz po uzyskaniu przez Zarząd Narodowego Funduszu opinii Ministra Rozwoju Regionalnego oraz Ministra Gospodarki (na podstawie art. 400h ust. 2 pkt. 2 ustawy POŚ). Wspólna Strategia działania ma do spełnienia dwa istotne zadania:

- ➔ **stworzyć wspólną podstawę**, z której będą wynikały strategie działania poszczególnych Funduszy. Oznacza to, że strategie te nie mogą być sprzeczne z zapisami Wspólnej Strategii i powinny realizować zawarte w niej ustalenia, które każdy z Funduszy wprowadza w tempie, jakie sam uzna za optymalne dla osiągnięcia celów własnej strategii, uwzględniając jednak otoczenie prawne i organizacyjne możliwości obsługi środków europejskich;
- ➔ **zbudować spójny system Funduszy** poprzez określenie obszaru współpracy i wzajemnego oddziaływania Funduszy, który wykracza poza ich odrębne strategie. Dotyczy to przede wszystkim współdziałania dla uzyskania synergii działania i budowy spójnego systemu Funduszy (z zachowaniem niezależności organizacyjnej) poprzez m.in. wdrażanie rozwiązań eliminujących nieuzasadnione wsparcie, ale również zapewniających jego elastyczną dostępność tam gdzie jest to oczekiwane.

Wspólna Strategia na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku wyznaczyła działania w ramach 4 perspektyw strategicznych („Finanse”, „Beneficjenci”, „Procesy wewnętrzne” oraz „Innowacje, wyzwania, rozwój”), którym przyporządkowano określone cele szczegółowe.

Poniżej przedstawiono syntetyczne podsumowanie efektów poszczególnych perspektyw, podkreślając zwłaszcza te aspekty dotychczasowej współpracy pomiędzy Funduszami, które wymagają w przyszłości naprawy lub innego podejścia, tak aby nie stały się znaczącymi zagrożeniami i „pułapkami” dla systemu Funduszy.

Rekomendacje wynikające z diagnozy finansowej

- dążenie do pełnej absorpcji środków europejskich przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną, w tym również poprzez finansowanie tzw. wkładu krajowego w ramach POIiŚ, RPO i PROW 2014-2020;
- upraszczanie i uelastycznianie krajowych procedur dotyczących wdrażania środków europejskich, a także podnoszenie kompetencji i kwalifikacji pracowników Funduszy;
- zwiększenie wykorzystania dostępnych środków pieniężnych pozostających w gestii Funduszy;
- podniesienie efektywności kosztowej wspieranych przedsięwzięć oraz efektywności wydatkowania środków Funduszy;
- wypracowanie mechanizmu identyfikacji, preselekcji i wzajemnego informowania przez Fundusze o przedsięwzięciach możliwych do wspólnego finansowania;
- współdziałanie na satysfakcjonujących i adekwatnych dla poniesionych nakładów warunkach.

Rekomendacje – sprawna obsługa beneficjentów

- kontynuacja prowadzenia szkoleń podnoszących kompetencje pracowników;
- monitorowanie realizacji porozumień o powierzeniu zadań w ramach POIiŚ 2014-2020;
- zwiększenie wykorzystania Cyfrowej Platformy Współpracy i Wymiany Informacji w celu poprawy komunikacji pomiędzy Funduszami.

Rekomendacje – innowacje, wyzwania, rozwój

- kontynuacja realizacji projektu doradztwa energetycznego, w ramach którego doradcy aktywnie włączaliby się również w promowanie i stymulowanie popytu na ofertę Funduszy, a także identyfikację projektów oraz potencjalnych beneficjentów Funduszy;
- tworzenie warunków do wdrażania finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności poprzez zapewnienie wsparcia działaniom służącym temu wdrażaniu oraz jego promocję, a także poprzez współpracę z podmiotami krajowymi i zagranicznymi;
- wypracowanie rozwiązań dla skutecznej prezentacji efektów środowiskowych działalności Funduszy;
- wspieranie rozwoju innowacji w obszarze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (tzw. ekoinnowacje), z uwzględnieniem priorytetów gospodarki niskoemisyjnej oraz gospodarki o obiegu zamkniętym.

W celu optymalizacji procesu wdrażania i monitorowania realizacji Wspólnej Strategii wprowadzony zostaje dokument o charakterze operacyjnym – roczny plan wdrażania Wspólnej Strategii.

Dokument ten umożliwi bieżące monitorowanie stanu realizacji Wspólnej Strategii oraz szybkie reagowanie wobec zidentyfikowanych potrzeb lub wyzwań, a także wobec osiągniętych wyników dotychczas realizowanych zadań.

7. AKTUALIZACJA I OCENA FUNKCJONOWANIA STRATEGII 2017-2020

Z uwagi na opóźnienia w zakresie wdrażania nowego okresu programowania Unii Europejskiej i nową perspektywę finansową, biorąc pod uwagę zapisy Wspólnej Strategii dotyczące wypracowania przez fundusze wskaźników ekologicznych oraz ze względu na trwające prace nad aktualizacją wielu dokumentów, projektów i opracowań na szczeblu krajowym i regionalnym przewiduje się dokonywanie aktualizacji niniejszej Strategii.

Monitoring celów instytucjonalnych wynikających z przeprowadzonej analizy SWOT WFOŚiGW w Łodzi będzie realizowany corocznie. Cele środowiskowe dla określonych pięciu priorytetów będą monitorowane z wykorzystaniem wskaźników opisanych w załączniku nr 2 do niniejszego dokumentu.

Wyniki monitoringu będą corocznie przekazywane Radzie Nadzorczej Funduszu podczas posiedzenia, na którym będzie zatwierdzane roczne Sprawozdanie Zarządu z działalności WFOŚiGW w Łodzi.

8. ZAKOŃCZENIE

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, realizując zarówno misję, jak i cel generalny, w latach określonych w niniejszej Strategii będzie dążył do jeszcze efektywniejszego wykorzystania środków publicznych, którymi zarządza. W tym celu kluczowym elementem jest stała ewaluacja przyjętych zasad i mechanizmów finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Dla realizacji Strategii niezbędna jest stabilność instytucjonalna i prawna systemu finansowania ochrony środowiska, stwarzająca warunki efektywnego działania.

Możliwość pozyskania znaczących środków z Unii Europejskiej wymaga od Funduszu jak największego wykorzystania jego zasobów finansowych w celu ich maksymalnej absorpcji.

9. ZAŁĄCZNIKI

- Załącznik nr 1: Tabela wskaźników ekologicznych osiągniętych w latach 2013-2015.
- Załącznik nr 2: Tabela mierników ekologicznych na lata 2017-2020.